

Va valer la pena

- L'acord sobre el finançament compensa els esforços desplegats per aprovar l'Estatut

JOSEP OLIVER*

EL PERIÒDICO DE CATALUNYA, 15.07.09

Des de dissabte passat, Catalunya assisteix a un torrent de declaracions sobre la bondat o els problemes que suposa el nou sistema de finançament. Atès que els seus punts forts, i les seves debilitats, ja han estat analitzats en profunditat, em permetrà el lector que n'obviï l'estudi, i que em centri en aspectes que són tant o més substantius que el que s'ha aconseguit.

El primer de tots és que l'acord ha demostrat que l'aprovació de l'Estatut va valer la pena. Aquests últims anys, enfront de la cridòria que es va despertar en altres punts d'Espanya, una part de l'opinió pública catalana i, fins i tot, algun dels més fermes impulsors de la seva reforma van arribar a considerar que l'esforç havia estat estèril. Que l'ambició com a país que l'Estatut va projectar havia estat excessiva. No vaig participar mai d'aquesta visió. Al contrari, em va semblar sempre que l'estratègia d'incloure detalladament el finançament en el seu articulat era una condició del tot necessària, no suficient, perquè la inevitable negociació política que havia d'implicar tingués forts ancoratges. ¿Què hauria passat si no s'hagués disposat d'una llei orgànica com a base de la negociació financera? ¿Algú pot creure, honestament, que s'haurien assolit aquests resultats?

Per tant, una primera, i molt important, lliçó a extreure d'aquest procés és que la duresa del debat estatutari era necessària. I que sense l'esforç que llavors es va efectuar els resultats que avui celebrem serien altres, i no certament millors.

Vinculada al punt anterior emergeix una segona reflexió. L'èxit d'aquesta negociació hauria d'actuar com a bàlsam d'un sentiment català profundament dolgut i cansat per les dificultats generades pel procés estatutari i la negociació financera. Com a país, necessitàvem aquesta victòria. Perquè no d'una altra manera es pot qualificar un model de finançament que, en els seus aspectes més essencials, procedeix de l'Estatut. I, per això, sembla més sorprenent la posició d'aquells que s'enroquen no volent acceptar que, finalment i potser sense que serveixi de precedent, ens ha anat bé. Així ha estat. I així ho hem de transmetre al país. Perquè és un èxit col·lectiu.

En tercer lloc, les repercussions d'aquest acord sobre la futura sentència del Tribunal Constitucional no s'escapen a ningú. Que una part tan substantiva de l'Estatut sigui la base del model de finançament de totes les comunitats autònomes el blindava, en certa mesura, enfront d'aquells que voldrien veure'l descarrilar a l'alt tribunal.

Benvingut sigui, doncs, el pacte també per aquest important aspecte. Les seves repercussions polítiques en el mitjà termini són, en quart terme, un aspecte més que rellevant, que ajuda a entendre també la resistència de CiU a reconèixer les virtuts de l'acord. Agradi o no agradi, Catalunya s'ha anat inclinant aquests últims anys, i de manera clarament perceptible, cap al nacionalisme i cap a una redefinició de les seves relacions amb Espanya. L'Estatut n'és una bona prova, però no l'única. I

aquest procés, que té arrels estrictament ideològiques, s'ha anat alimentant per un maltractament fiscal del tot abusiu. I que les balances fiscals, i el debat sobre el seu signe i la contribució de cada comunitat autònoma, siguin objecte de debat popular és una clara mostra d'aquella tendència de fons del sentiment nacional del país.

En aquest context, el PSC ha pres el camí correcte, ha resistit les pressions del PSOE i s'ha col·locat al capdavant de tot el procés. Amb això, ha guanyat centralitat política. I això en un partit que, pels seus orígens, apareix com el gran articulador d'aquesta Catalunya tan complexa. Per al futur social del país, és una molt bona notícia que hagi adoptat aquesta fermesa. Catalunya ho necessitava, i aquest partit també.

En aquesta redefinició s'ha de destacar que el paper del president **Montilla** i del conseller **Castells** ha estat inestimable. Massa sovint tenim la sensació que els nostres dirigents, a Espanya o a la resta del món, no semblen tenir la qualificació necessària. I aquesta visió d'una classe política poc preparada s'ha exacerbat amb la crisi financera internacional. Però, avui i aquí, hem de ser justos i reconèixer que el tàndem **Castells-Montilla** ha funcionat a la perfecció, i que són líders polítics de la talla que el país necessitava. Convé, doncs, també, felicitar-nos per això.

Finalment, una mica d'aigua al vi. Sembla que aquests dies estem entreveient el final de l'esforç que va significar l'aposta estratègica de l'Estatut. Nou finançament, traspàs de rodalies, probable redefinició de la gestió del Prat, nous traspàsos..., en síntesi, un important paquet de millora de l'autogovern i de les nostres finances. Però les dificultats que

hem trobat en aquest camí, iniciat ara fa més de cinc anys, no hauríem d'oblidar-les.

Les relacions Catalunya-Espanya s'han modificat de manera radical, i l'Estatut i les seves conseqüències, entre aquestes el nou sistema de finançament, són l'expressió política de canvis econòmics i socials molt més profunds. En aquests moments, ni som tan rellevants com abans per a la resta d'Espanya ni aquesta és tan important com ho va ser abans per a nosaltres. Les dificultats de l'Estatut i del finançament mostren que l'ancoratge de Catalunya a Espanya no està, encara, resolt. Ni per la part espanyola ni per la nostra.

*Catedràtic d'Economia Aplicada (UAB)